

e-mentor

DWUMIESIĘCZNIK SZKOŁY GŁÓWNEJ HANDLOWEJ W WARSZAWIE
WSPÓŁWYDAWCA: FUNDACJA PROMOCJI I AKREDYTACJ KIERUNKÓW EKONOMICZNYCH

2015, nr 3 (60)

J. Niedźwiecka-Ambroziak, *Dobre praktyki w realizacji projektów bibliotecznych w perspektywie finansowej 2007–2013 i prognozy na przyszłość – relacja z seminarium*, „e-mentor” 2015, nr 3(60), s. 23–24, <http://dx.doi.org/10.15219/em60.1182>.

Dobre praktyki w realizacji projektów bibliotecznych w perspektywie finansowej 2007–2013 i prognozy na przyszłość – relacja z seminarium

Julita Niedźwiecka-Ambroziak

W dniu 18 marca 2015 r. odbyło się seminarium pt. „Dobre praktyki w realizacji projektów bibliotecznych w perspektywie finansowej 2007–2013 i prognozy na przyszłość” organizowane przez Bibliotekę Politechniki Poznańskiej w jej gmachu. Patronat honorowy nad tym przedsięwzięciem objęło Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Przedmiotem spotkania była problematyka zdobywania środków zewnętrznych przez biblioteki uniwersyteckie. Istotne było przedstawienie doświadczeń w zakresie pisania wniosków oraz realizacji i rozliczania projektów przez biblioteki uniwersyteckie, a także omówienie możliwości realizacji projektów w wymiarze lokalnym, regionalnym i krajowym.

Seminarium otworzyli: rektor Politechniki Poznańskiej prof. Tomasz Łodygowski i dyrektor Biblioteki PP Małgorzata Furgał, którzy powitali licznie przybyłych przedstawicieli środowisk akademickich z całego kraju.

Pierwsza sesja dotyczyła finansowania i realizacji projektów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Działalności Upowszechniającej Naukę (DUN), które polegały na realizacji zadań wspierających rozwój polskiej nauki (upowszechnianie, promocja i popularyzacja), ale nie obejmowały prowadzenia badań naukowych czy prac rozwojowych.

Referat otwierający seminarium, pt. *Od satysfakcji do frustracji – czy kryteria oceny projektów są transparentne*, wygłosił Piotr Karwasiński, wicedyrektor Biblioteki UAM w Poznaniu, który na wstępie omówił art. 25 Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki oraz rozporządzenie w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na działalność upowszechniającą naukę. Zwrócił uwagę na nowelizację ustawy, która weszła w życie 25 maja, oraz przedstawił różnice pomiędzy wymogami stawianymi projektom w obu wersjach.

Następnie prelegent skoncentrował się na – jak to określił – przygodzie Biblioteki Uniwersyteckiej z projektami DUN, prezentując trzy projekty z roku 2011, na które biblioteka otrzymała dofinansowanie, a także projekty odrzucone. Wskazał na niekonsekwencje w ich ocenianiu oraz brak przejrzystych kryteriów oceny ze strony Ministerstwa i zwrócił uwagę

na fakt, iż zasady finansowania idą w niekorzystnym dla bibliotek kierunku i coraz trudniejsze staje się ubieganie się o środki.

Następnie Jolanta Stępnia, dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej, opowiedziała o dofinansowaniu projektów tej placówki. Przytoczyła dane statystyczne charakteryzujące projekty realizowane przez zarządzaną przez nią bibliotekę: od 2011 roku złożyła ona 8 wniosków na 29 zadań, z czego zaakceptowanych zostało 8 zadań. Łączna uzyskana kwota dofinansowania wyniosła 1 114 138 zł, najniższe dofinansowanie – 3000 zł, a najwyższe – 600 000 złotych.

Dzieląc się swoim doświadczeniem, prelegentka omówiła zasady przygotowywania wniosków. Zwróciła uwagę, aby opisując zadania, wnioskodawca zachował zwięzłość, podkreślał cele upowszechniania nauki, wskazywał aspekt międzynarodowy lub ogólnokrajowy projektu i wymieniał konkretne efekty (liczba rekordów, skanów, liczba użytkowników). Istotne jest również podkreślanie powszechnej dostępności efektów w internecie oraz powiązania projektu z systemami centralnymi (NUKAT, POL-on) i współpracy z innymi ośrodkami naukowymi. Innym warunkiem pozytywnej oceny wniosku jest ujęcie w kosztorysie 20-procentowego udziału własnego jednostki w finansowaniu. Formalnie nie jest to obowiązkowe, ale może być mile widziane (przy czym udział własny powinien być raczej rozliczany kosztami pracy niż wkładem finansowym).

Jolanta Stępnia, podobnie jak poprzednik, skrytykowała brak ministerialnych wytycznych dotyczących typu zadań, które mogą być finansowane, a także brak przejrzystości i konsekwencji w ocenianiu. Zauważyła też, że istotną bolączką i niedociągnięciem są opóźnienia w przekazywaniu decyzji.

Po tych wystąpieniach trudna rola przypadła Anecie Januszko-Szakiel z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, która przedstawiając referat pt. *Środki na naukę a finansowanie projektów bibliotecznych – doświadczenia z pracy w Zespole Interdyscyplinarnym ds. Działalności Upowszechniającej Naukę MNiSW w latach 2011–2013*, starała się odpowiedzieć na zarzuty stawiane przez poprzedników. Przekazała swoje spostrzeżenia i wskazała najczęściej występujące

błędy wnioskodawców. Podkreśliła, że najczęstszym powodem odrzucenia wniosków był fakt, iż ministerstwo nie wspiera wniosków o finansowanie systemów bibliotecznych i ich aktualizacji. Negatywnie oceniane są również wnioski związane z opłatami rocznymi dla członków konsorcjów (tylko lider może starać się o tego typu środki). Dofinansowywanie repozytoriów może mieć miejsce w przypadku cyfryzacji i rozwoju kolekcji, ale nie może dotyczyć kosztów infrastruktury czy budowy platformy. Ministerstwo nie finansuje również zakupu zbiorów tradycyjnych (książki, czasopisma). Prelegentka przedstawiła konkretne przykłady błędów w projektach i zgodziła się, że mankamentem – również dla rozpatrujących wnioski – jest brak czytelnych kryteriów oceny projektów.

Drugą sesję – dotyczącą realizacji projektów unijnych – rozpoczęło wystąpienie przedstawicielki Emerald Group Publishing, Darii Ziółkowskiej, która przedstawiła ofertę tego największego na świecie wydawcy czasopism naukowych z zakresu zarządzania, oferującego dostęp elektroniczny do ponad 60 tysięcy artykułów.

Następnie głos zabrał dyrektor Biblioteki Politechniki Krakowskiej – Marek Górski. W wystąpieniu pt. *Cykl życia projektu: SUW (Zintegrowany System Wymiany Wiedzy) zrealizowany przez Bibliotekę Politechniki Krakowskiej w ramach programu POIG* opowiedział o systemie informatycznym, który został sfinansowany z grantu w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka i ma służyć udostępnianiu w internecie różnego typu materiałów naukowych, dydaktycznych i innych, związanych z działalnością naukową i dydaktyczną Politechniki Krakowskiej. W ramach tego projektu powstało Uniwersalne Repozytorium Zasobów Cyfrowych (narzędzie do publikowania i rozpowszechniania dokumentów cyfrowych oraz system umożliwiający wymianę informacji na temat publikacji elektronicznych).

Kolejny referat wygłosił Krzysztof Ziolo, dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Śląskiej, który przedstawił *Nowe technologie stosowane w wyszukiwaniu, pozyskiwaniu i archiwizowaniu wiedzy*. Omówił realizację następujących zadań: utworzenia cyfrowej bazy publikacji naukowych w formule otwartego dostępu, czyli repozytorium uczelnianego REPOLIS, wprowadzenia do biblioteki cyfrowej wszystkich prac doktorskich i habilitacyjnych pracowników Politechniki Śląskiej oraz wdrożenia interfejsu do zintegrowanego poszukiwania i pozyskiwania publikacji naukowych.

W 2010 roku Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej uzyskała grant z Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na działanie 2.3 dotyczące inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury informatycznej, który był finansowany w 85 proc. z EFRR, a w 15 proc. z budżetu MNiSW. W jego ramach zdecydowano się na: zakup multiwyszukiwarki umożliwiającej integrację w jednym miejscu oferowanych przez bibliotekę zbiorów papierowych, cyfrowych i e-źródeł oraz zakup wyposażenia nowoczesnej pracowni digitalizacyjnej. Sfinansowano również budowę zwirtualizowanej infrastruktury informatycznej jako

środowiska, w którym działać będzie przyszły informatyczny system zarządzania wiedzą.

W roku 2012 Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej jako pierwsza biblioteka akademicka w Polsce rozpoczęła wdrażanie zintegrowanej wyszukiwarki dla informacyjnych zasobów naukowych w oparciu o narzędzia firmy Ex Libris. Jest to pierwsza na świecie nowatorska implementacja z innym niż Aleph (produkt Ex Librisu) komputerowym systemem bibliotecznym. Dyrektor biblioteki szczegółowo omówił przebieg wdrożenia w pracowni digitalizacji: zakup i uruchomienie sprzętu do digitalizacji i przeszkolenie obsługi. Przedstawił również działania związane ze zwirtualizowaną infrastrukturą informatyczną, m.in. modernizację lokalnej sieci informatycznej w budynku biblioteki oraz zakup i instalację platformy sprzętowo-programowej.

Ostatnim prelegentem był Jacek Willecki, ekspert Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. W wystąpieniu *Projekty Bibliotek Szkół Wyższych w Polsce jako inteligentne specjalizacje w gospodarce opartej na wiedzy. Teraźniejszość czy przyszłość?* omówił inteligentne specjalizacje regionalne z perspektywy finansowej w latach 2007–2013. Szczegółowo opisał też obecną perspektywę finansową: na lata 2014–2020. Wskazał, jakie projekty mogą mieć w niej szansę na realizację: tworzenie bibliotek hybrydowych, projekty realizowane w konsorcjach, projekty miękkie (szkolenia, spotkania). Pozytywnie ocenione mogą zostać również projekty digitalizacyjne, e-projekty, projekty innowacyjne. Istotne jest, że w bieżącym okresie można wnioskować o środki na zakup księgozbiorów i baz danych wspierających rozwój inteligentnych specjalizacji oraz bibliotecznych aplikacji mobilnych na telefony i tablety. Ekspert poradził, aby skupić się również na projektach e-learningowych, obejmujących cyfrowe udostępnianie zasobów nauki. Wysoko oceniane będą wnioski promujące aktywizację cyfrową społeczeństwa, szkolenia specjalistyczne na zamówienie przemysłu oraz podnoszenie kwalifikacji administracji publicznej. Zachęcał przede wszystkim do pisania wniosków, choć przyznał, że wymagania są wysokie i nie należy się zrażać odmową. Namawiał również do korzystania z różnych źródeł, np. z funduszy szwajcarskich.

Po prezentacjach odbyła się krótka dyskusja dotycząca możliwości współpracy w zakresie, którego dotyczyło seminarium. Zwrócono uwagę na potrzebę cyklicznego organizowania podobnych spotkań praktyków. Zamykając konferencję, Małgorzata Furgał wyraziła nadzieję, że wnioski wynikające z przedstawianych referatów i towarzyszącej im dyskusji każdy z uczestników będzie mógł wykorzystać w swojej działalności. Wymiana doświadczeń z pewnością będzie również inspiracją przy składaniu i realizowaniu kolejnych wniosków ministerialnych czy unijnych.

Prezentacje z poszczególnych wystąpień dostępne są pod adresem: <http://library.put.poznan.pl/pl/dobre-praktyki-seminarium>.

Abstract in English is available online